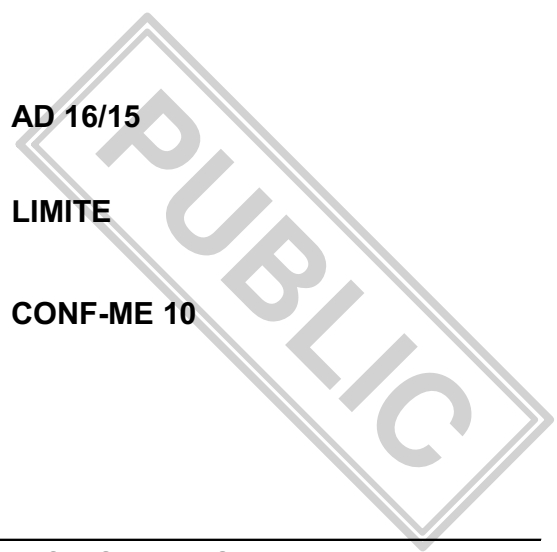

AD 16/15

LIMITE

CONF-ME 10

TILTRÆDELSESDOKUMENT

Vedr.: DEN EUROPÆISKE UNIONS FÆLLES HOLDNING
Kapitel 15: Energi

DEN EUROPÆISKE UNIONS FÆLLES HOLDNING

Kapitel 15: Energi

Den Europæiske Unions holdning bygger på dens generelle holdning i forbindelse med tiltrædelseskonferencen med Montenegro (CONF-ME 2/12) og er underlagt de forhandlingsprincipper, der er tiltrådt af konferencen; navnlig:

- kan et synspunkt, som en af parterne giver udtryk for vedrørende et kapitel i forhandlingerne, på ingen måde foregribe den holdning, der vil blive anlagt vedrørende andre kapitler
- kan aftaler - selv delaftaler - der er indgået under forhandlinger om kapitler, der skal drøftes ét for ét, ikke betragtes som endelige, før der er opnået en samlet aftale.

Holdningen er endvidere underlagt kravene i punkt 24, 28, 41 og 44 i forhandlingsrammen.

EU tilskynder Montenegro til at fortsætte tilpasningen til gældende EU-ret og den konkrete gennemførelse og håndhævelse heraf og til allerede inden tiltrædelsen generelt at udvikle politikker og instrumenter, der ligger så tæt som muligt på EU's.

EU noterer sig, at Montenegro i sin forhandlingsposition CONF-ME 8/15 accepterer gældende EU-ret under kapitel 15 pr. 11. april 2013, og at landet erklærer, at det vil være parat til at gennemføre den ved tiltrædelsen af Den Europæiske Union, med undtagelse af direktiv 2009/119/EF om forpligtelse for medlemsstaterne til at holde minimumslagre af råolie og/eller olieprodukter, som Montenegro anmoder om en overgangsperiode for med henblik på den fulde gennemførelse.

Kulbrinter

EU noterer sig, at Montenegros lovgivning har opnået en rimelig grad af tilpasning til gældende EU-ret om kulbrinter, med undtagelse af direktiv 2009/119/EF om forpligtelse for medlemsstaterne til at holde minimumslagre af råolie og/eller olieprodukter, som Montenegro anmoder om en overgangsperiode for med henblik på den fulde gennemførelse.

EU minder om alle EU-medlemsstaternes suveræne rettigheder med henblik på at udforske og udnytte deres naturressourcer i overensstemmelse med gældende EU-ret og noterer sig Montenegros erklæring om, at det har opnået fuld tilpasning til direktiv 94/22/EF om betingelser for tildeling og udnyttelse af tilladelser til prospektering, efterforskning og produktion af kulbrinter. Med henblik på gennemførelse af Rådets forordning (EF) nr. 2964/95 om registrering af indførsler og leverancer af råolie noterer EU sig, at Montenegro ikke importerer råolie og ikke har nogen olieraffineringsaktiviteter i landet.

EU noterer sig Montenegros anmodning om en overgangsperiode for gennemførelsen af Rådets direktiv 2009/119/EF om forpligtelse for medlemsstaterne til at holde minimumslagre af råolie og/eller olieprodukter indtil den 1. januar 2023 med henblik på at sikre olielagre i en mængde svarende til 90 dages gennemsnitlig daglig nettoimport.

EU noterer sig den handlingsplan, som Montenegro vedtog den 24. april 2015 om obligatoriske strategiske lagre af olie og/eller olieprodukter, og som definerer, hvordan det vil gennemføre direktiv 2009/119/EF. I overensstemmelse med denne handlingsplan agter Montenegro i løbet af 2015 at vedtage en specifik lov om strategiske olielagre, og i 2015 vil det oprette sit direktorat for strategiske olielagre. Montenegro vil i 2016 indlede den fysiske opbygning af lagrene, som tager sigte på senest i 2023 at opfylde forpligtelsen vedrørende de 90 dage. EU anerkender, at Montenegro foreslår vedtagelse af en blandet model for at opretholde sine olielagre.

Denne overgangsperiode er sammenfaldende med Montenegros forpligtelser med hensyn til olielagre i henhold til energifællesskabstraktaten. På grundlag af den handlingsplan, som Montenegro har forelagt, mener EU, at Montenegros anmodning kan accepteres. EU opfordrer Montenegro til at sikre, at landets handlingsplan gennemføres fuldt ud i henhold til Montenegros egen tidsplan.

Det indre energimarked

EU noterer sig, at tredje pakke vedrørende det indre marked for elektricitet (direktiv 2009/72/EF, forordning (EF) nr. 714/2009 og forordning (EF) nr. 713/2009) er delvis gennemført i den montenegrinske lovgivning, selv om Montenegro for størstedelens vedkommende allerede har gennemført anden pakke vedrørende det indre marked. Montenegro agter at vedtage en ny energilov senere i år. Når denne lov suppleres af gennemførelseslovgivning, bør den retlige gennemførelse af tredje pakke vedrørende det indre marked være afsluttet.

EU noterer sig Montenegros erklæring om, at det allerede har adskilt transmissionsaktiviteterne fra produktions-, distributions- og forsyningsaktiviteterne i henhold til modellen med ejerskabsmæssig adskillelse. EU noterer sig, at Montenegro anfører, at yderligere adskillelse (herunder certificering), forpligtelser for transmissionssystemoperatøren samt lastfordeling og balancering vil finde sted ved hjælp af den (planlagte) nye energilov og de deraf følgende regulativer.

EU noterer sig, at energiloven fra 2010 definerer organiseringen og forvaltningen af elektricitetsmarkedet, aktiviteter i forbindelse med produktion af elektricitet fra vedvarende energikilder og højeffektiv kraftvarmeproduktion. Energiloven fra 2010 definerer transmissionssystemoperatørens (TSO'ens) rettigheder, forpligtelser og ansvarsområder og de nationale regler for drift af transmissionssystemet. Den nationale netkode blev vedtaget i 2011 i overensstemmelse med retningslinjerne for det europæiske net af elektricitetstransmissionssystemoperatører (ENTSO-E). Der blev i 2011 vedtaget regler for tildelingen af kapacitet. Energiloven fra 2010 definerer også distributionssystemoperatørens (DSO'ens) rettigheder, pligter og ansvarsområder, og Montenegro oprettede i juli 2011 den montenegrinske elektricitetsmarkedsoperatør (kaldet COTEE). Den er adskilt fra TSO'en (CGES'en) via modellen med ejerskabsmæssig adskillelse.

EU noterer sig, at Montenegros elektricitetsmarked den 1. januar 2009 blev åbnet for alle privilegerede kunder, med undtagelse af markedet for husholdninger, der blev åbnet den 1. januar 2015, og at der på nuværende tidspunkt er to leverandører i Montenegro. Privilegerede kunder, der er tilsluttet distributionssystemet, får stadig forsyninger til regulerede priser.

Montenegro anvender tilladelsesproceduren for opførelse af nye produktionskapaciteter og har allerede udstedt ni tilladelser.

For så vidt angår tarifmetoder noterer EU sig, at Montenegro mener, at det allerede har gennemført Kommissionens forordning (EU) nr. 838/2010 om retningslinjer for ordningen for kompensation mellem transmissionssystemoperatører og en fælles fremgangsmåde for regulering af transmissionsafgifter.

EU noterer sig, at direktiv 2008/92/EF om en fællesskabsprocedure med hensyn til gennemsigtigheden af prisen på gas og elektricitet til den endelige forbruger i industrien gennemføres i Montenegro af Montenegros statistiske kontor (MONSTAT), men at forordning (EU) nr. 1227/2011 om integritet og gennemsigtighed på engrosenergimarkederne på nuværende tidspunkt ikke er gennemført i Montenegro. Fuld tilpasning til denne forordning er forudsat i den kommende energilov.

EU noterer sig, at Montenegro ikke er forbundet med nogen international gasinfrastruktur. De grundlæggende retlige rammer for det indre energimarked for gas er dog på plads i den eksisterende energilov. EU noterer sig, at Montenegros gældende gaslovgivning er tilpasset anden pakke vedrørende det indre marked, og at Montenegro ikke har vedtaget gennemførelseslovgivning. Montenegro har planer om tilpasning til tredje energipakke inden udgangen af 2015 ved hjælp af sin kommende nye energilov.

EU anerkender, at Montenegro allerede har etableret de nødvendige rammer for markedsstrukturen for gas. Selskabet Montenegro Bonus er blevet udpeget som gastransmissionssystemoperatør. Selv om gasdistributionssystemoperatøren (DSO'en) og den offentlige leverandør af gas ikke er blevet udpeget, fastlægger energiloven gastransmissions- og gasdistributionssystemoperatørernes rettigheder, ansvarsområder og forpligtelser.

For så vidt angår den administrative kapacitet til at gennemføre det indre energimarked noterer EU sig, at det nuværende medarbejderantal i både direktoratet for energi i økonomiministeriet og reguleringsagenturet for energi (ERA) er tilstrækkeligt til deres nuværende ansvarsområder.

For så vidt angår fremme af det regionale samarbejde mellem de nationale reguleringsorganer er energiloven (Montenegros lovtidende nr. 28/10 og 6/13) delvis i overensstemmelse med direktiv 2009/72/EF om fælles regler for det indre marked for elektricitet og forordning (EF) nr. 713/2009 om oprettelse af etagentur for samarbejde mellem energireguleringsmyndigheder.

EU understreger betydningen af at undgå forvridninger af det indre energimarked, herunder at sørge for, at konkurrence, adgang til markedet og overholdelse af forbrugerrettigheder er sikret. EU mener, at Montenegro har opnået en rimelig grad af tilpasning til bestemmelserne om det indre energimarked, navnlig i medfør af sit medlemskab af Energifællesskabet. Det nuværende forpligtelsesniveau, der anvendes i Montenegro, er snarere niveauet for anden pakke vedrørende det indre marked end tredje. For at anvende tredje pakkes supplerende forpligtelser kræver en række bestemmelser (navnlig opdeling af aktiviteter og adskillelse, forvaltning af de nydannede energiselskaber, reguleringsmyndighedens kapacitet og yderligere overholdelse af forbrugerrettigheder) særlig opmærksomhed.

Forsyningsikkerhed

EU noterer sig, at Montenegro allerede har gennemført direktiv 2005/89/EF om foranstaltninger til fremme af elforsyningsikkerhed og infrastrukturinvesteringer og direktiv 2004/67/EF om foranstaltninger til opretholdelse af naturgasforsyningsikkerheden. Montenegro har dog ikke tilpasset sig forordning (EU) nr. 994/2010 om foranstaltninger til opretholdelse af naturgasforsyningsikkerheden. EU noterer sig, at Montenegro agter at gennemføre denne i en ny lov om bærbare systemer til grænseoverskridende udveksling af elektricitet og naturgas.

EU noterer sig også, at problemet med afbrydelser af elsystemet forårsaget af aluminiumsfabrikken KAP nu er løst. Al den elektricitet, der i perioden fra februar til maj 2013 blev taget fra sammenkoblingen, er blevet tilbageleveret fuldt ud, og den nye KAP-ledelse har indgået en aftale om tilslutning til transmissionsnettet, som fastlægger proceduren for afbrydelse, i tilfælde af at KAP's elektricitetsforsyning ikke er til rådighed. Andre elementer i denne løsning er omfattet af kapitel 8, konkurrencepolitik.

Vedvarende energi

EU noterer sig, at Montenegro delvis har gennemført direktiv 2009/28/EF om fremme af anvendelsen af energi fra vedvarende energikilder ved energiloven fra 2010, og at Montenegro har planer om at afslutte tilpasningen ved hjælp af den kommende energilov.

Montenegro har påtaget sig et bindende nationalt mål for andelen af energi fra vedvarende energikilder i det udvidede endelige energiforbrug i 2020 på 33 %. I december 2014 vedtog regeringen den nationale handlingsplan for vedvarende energi frem til 2020 for at nå dette mål. Montenegro er allerede godt på vej til at nå disse mål: landets samlede andel af energi fra vedvarende energikilder var 28,5 % i 2012 og 31,0 % i 2013.

EU noterer sig, at biobrændstoffer og andre flydende biobrændsler fra vedvarende energikilder stadig ikke er anerkendt i den nationale lovgivning.

EU minder om, at Montenegro skal opnå fuld tilpasning på dette vigtige område af EU's energilovgivning, samt dets overordnede dekarboniseringstilsagn. Selv om EU roser Montenegro for de fremskridt, det har gjort med hensyn til at øge andelen af sit udvidede endelige energiforbrug fra vedvarende energikilder, herunder at opfylde sine delmål på vej mod sine 2020-mål, minder EU om behovet for at fortsætte ad denne vej og også at opnå yderligere tilpasning til andre elementer i direktivet om vedvarende energi fra 2009 og at overholde EU's biobrændstofforpligtelser.

Energieffektivitet

EU noterer sig, at Montenegros lovgivning delvis er tilpasset den relevante gældende EU-ret om energieffektivitet ved loven om energieffektivitet fra 2014. EU noterer sig Montenegros erklæring om, at den fulde tilpasning vil blive afsluttet med vedtagelsen af en ny energilov senere i år, herunder med hensyn til nogle bestemmelser i direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet for så vidt angår det endelige energiforbrug.

Montenegro har hverken tilpasset sig forordning (EF) nr. 1222/2009 om mærkning af dæk for så vidt angår brændstofeffektivitet og andre vigtige parametre eller forordning (EF) nr. 106/2008 om et fællesskabsprogram for energieffektivitetsmærkning af kontorudstyr.

EU noterer sig, at Montenegro gennemfører sin energieffektivitetspolitik gennem treårige nationale energieffektivitetshandlingsplaner, hvoraf den seneste blev vedtaget i november 2013.

EU minder om betydningen af fuld tilpasning på energieffektivitetsområdet. EU opfordrer derfor Montenegro til ikke blot at opnå fuld tilpasning til den relevante gældende EU-ret, men også til at etablere en ramme for, hvordan energiintensiteten i Montenegros økonomi kan reduceres.

Internationale aftaler

EU noterer sig, at Montenegro bliver fuldt medlem af energicharteret inden udgangen af 2015, idet landet allerede i juli 2015 vedtog en lov om ratifikation af energichartertraktaten og i september 2015 meddelte depositarlandet (Portugal) at loven var vedtaget.

Kerneenergi

EU noterer sig i forbindelse med tilpasning til gældende EU-ret vedrørende nuklear sikkerhed og strålingsbeskyttelse, at Montenegro er et land uden nuklear industri, uden forskningsreaktor og uden andre anlæg til fremstilling af radioaktive stoffer. I henhold til loven fra 2009 om beskyttelse mod ioniserende stråling og strålingssikkerhed har Montenegro forbud mod at opføre kernekraftværker. Montenegro har derfor ingen interesse i at erhverve malm og nukleart brændsel. EU noterer sig derfor, at Montenegro ikke agter at deltage i Euratoms Forsyningsagenturs aktiviteter.

EU noterer sig, at Montenegro i juli 2015 blev fuldt medlem af konventionen om nuklear sikkerhed. Montenegro har også vedtaget 16 konventioner og aftaler om beskyttelse mod stråling og strålingssikkerhed. EU noterer sig også, at Montenegro har etableret den reguleringsmæssige ramme for systemet vedrørende foranstaltninger til beskyttelse af nukleare materialer for at opfylde bestemmelserne i ikkespredningstraktaten og de ledsagende kontrolforanstaltninger (inspektioner, mindre forseelser, sanktioner, strafferetlige bestemmelser i love samt regnskabsføring). De nukleare kontrolforanstaltninger i henhold til Euratomtraktaten og den heraf afledte ret gælder umiddelbart.

EU noterer sig, at Montenegro har opnået en delvis tilpasning inden for nuklear sikkerhed og strålingssikkerhed samt beskyttelse mod ioniserende stråling ved hjælp af sin lov fra 2009 om beskyttelse mod ioniserende stråling og strålingssikkerhed og de 17 regulativer til gennemførelse af dens bestemmelser. EU noterer sig, at Montenegro senest i fjerde kvartal af 2018 agter at vedtage en ny lov om nuklear sikkerhed og strålingssikkerhed samt strålingsbeskyttelse, hvilket delvis bør gennemføre direktiv 2013/59/Euratom, 2014/87/Euratom, 2009/71/Euratom og 2011/70/Euratom.

EU noterer sig også, at Montenegro har gennemført programmet for systematisk undersøgelse af radioaktivitet i nødsituationer og i tilfælde af mistanke om nødsituationer. Der er på nuværende tidspunkt kun en onlinemålestation for miljømæssig gammastråledosis i luften. Der vil med EU-bistand blive købt yderligere fem målestationer til onlineovervågning døgnet rundt af den miljømæssige gammastråledosis i luften.

EU noterer sig, at Montenegro har et anlæg til opbevaring af radioaktivt affald. Dette affaldsanlæg er beregnet til håndtering af brugte lukkede radioaktive kilder og radioaktivt affald i en periode på 50 til 100 år.

EU gentager den betydning, som denne del af gældende EU-ret har for at sørge for sikker anvendelse af radioaktive materialer, selv om Montenegro ikke har kernekraft. EU minder derfor om betydningen af fuld tilpasning til denne del af gældende EU-ret.

* * *

I betragtning af det nuværende stadium i Montenegros forberedelser noterer EU sig under forudsætning af, at Montenegro fortsat gør fremskridt med hensyn til tilpasningen til og gennemførelsen af gældende EU-ret, der er omfattet af kapitlet om energi, at dette kapitel først kan afsluttes foreløbigt, når EU er nået til enighed om, at følgende benchmarks er opfyldt:

- Montenegro afslutter den lovgivningsmæssige tilpasning til gældende EU-ret for så vidt angår obligatoriske olielagre, fastlægger sin administrative struktur til forvaltning af olielagre og er begyndt at opbygge faktiske lagre i overensstemmelse med Montenegros egen handlingsplan.
- Montenegro har tilpasset sig gældende EU-ret om det indre energimarked, herunder adskillelse af alle energiselskaber i overensstemmelse med en af modellerne i gældende EU-ret.
- Montenegro har tilpasset sig gældende EU-ret om energieffektivitet.

EU vil fortsat under hele forhandlingsforløbet overvåge de fremskridt, der gøres med hensyn til tilpasning til og gennemførelse af gældende EU-ret. EU understreger, at det vil lægge særlig vægt på overvågningen af alle de specifikke spørgsmål, der er omhandlet ovenfor, med henblik på at sikre Montenegros fulde tilpasning til gældende EU-ret i dette kapitel samt den administrative kapacitet til sikring af den effektive gennemførelse og håndhævelse. Der må lægges særlig vægt på sammenhængen mellem dette kapitel og andre forhandlingskapitler. Det vil først på et senere tidspunkt af forhandlingerne være muligt at foretage en endelig vurdering af, hvorvidt Montenegros lovgivning er i overensstemmelse med gældende EU-ret, samt af landets gennemførelseskapacitet. Ud over alle de oplysninger, som EU måtte anmode om med henblik på forhandlingerne om dette kapitel, og som skal forelægges for konferencen, opfordrer EU Montenegro til regelmæssigt at forelægge stabiliserings- og associeringsrådet detaljerede skriftlige oplysninger om de fremskridt, der gøres med hensyn til gennemførelsen af gældende EU-ret.

På baggrund af alle de ovenstående betragtninger vil konferencen skulle vende tilbage til dette kapitel på et passende tidspunkt.

EU erindrer desuden om, at der kan komme ny EU-ret til mellem den 11. april 2013 og forhandlingernes afslutning.